

Biografie Instituut

Jaarverslag Biografie Instituut 2014

Jaarverslag 2014

Postadres

Biografie Instituut
Rijksuniversiteit Groningen
Postbus 716
9700 AS Groningen

Bezoekadres

Faculteit der Letteren
Oude Kijk in 't Jatstraat 26
9712 EK Groningen
Bouwdeel 13.12
Kamer 128/132

Telefoon

050-363 5816/9069
06-53216666

E-mail

Biografie.Instituut@rug.nl

Website

www.biografieinstituut.nl
www.rug.nl/biografieinstituut

ISBN: 978-90-367-7817-6

rijksuniversiteit
groningen

Jaarverslag Biografie Instituut
Rijksuniversiteit Groningen
2014

GRONINGEN UNIVERSITY PRESS

Wolfgang Amad. Mozart.

Eine
begründete und ausführliche

Biographie

desselben

Herausgegeben von
Joh. Aloys Schlosser

Inhoudsopgave

Inleiding	6
Biografie Instituut	
1.1 Medewerkers	7
1.2 Promovendi	7
1.3 Adviescommissie	8
1.4 Financiën	8
1.5 Subsidies	9
1.6 Website en nieuwsbrief	9
Projecten	
2.1 Promotieprojecten	10
2.2 Afgeronde promotieprojecten	19
2.3 Congressen en bundels	25
2.4 Digitaliseringsprojecten	26
2.5 Publicaties	27
2.6 Redacteurschappen en adviescommissies	38
Onderwijs en samenwerkingsverbanden	
3.1 Onderwijs	39
3.2 Samenwerkingsverbanden	39
3.3 Biografisch Portaal	39

Inleiding

Per 1 september 2004 is aan de Rijksuniversiteit Groningen het Biografie Instituut gevestigd. Dit jaarverslag biedt een overzicht van de voornaamste activiteiten, ontwikkelingen en werkzaamheden van het Biografie Instituut in het kalenderjaar 2014.

Het Biografie Instituut is verbonden aan de Faculteit der Letteren. De vestiging van het instituut werd financieel mede mogelijk gemaakt door Stichting Democratie en Media (SDM). Het Biografie Instituut voert een strikt autonoom beleid.

De doelstellingen van het Biografie Instituut zijn:

- infrastructuur en inhoudelijke ondersteuning bieden aan academici die biografisch onderzoek doen,
- het stimuleren en ontwikkelen van theorievorming rond de biografie als wetenschappelijk genre.

In het kader van de theorievorming over de biografie wordt de uitgave nagestreefd van biografieën, congresbundels en wetenschappelijke artikelen. Hiertoe is sinds 1 maart 2007 een bijzondere leerstoel ingesteld, die op 1 maart 2012 is omgezet in een gewone leerstoel. Tevens is per die datum de leerstoelgroep Geschiedenis en Theorie van de Biografie in het leven geroepen.

Behalve promovendi worden op het Biografie Instituut ook Masterstudenten begeleid, die binnen het onderzoeksdomein een afstudeerscriptie schrijven of een onderzoekscollege volgen. Vanuit het instituut wordt jaarlijks het Mastercollege ‘Biografische benadering van geschiedenis’ aangeboden. Dit onderzoekscollege staat ook open voor ‘contractstudenten’.

Binnen het thema journalistiek, uitgeverij en sociaaldemocratie doen medewerkers van het instituut de komende jaren onderzoek op diverse niveaus: naar bronnen, naar narratieve vormen en naar sociaal-culturele

context. Daarnaast worden andere domeinen geëxploreerd, zoals kunst, ondernemerschap, onderwijs, politiek, religie en techniek.

1.1 Medewerkers

- Prof.dr. J.W. Renders, directeur, heeft de dagelijkse leiding van het instituut.
- I.L. Hengeveld, coördinator, is belast met de coördinatie van het instituut.
- Drs. A. Dekker, promovenda, per 1 september 2010 aangesteld om de biografie van Anton Krölller te schrijven.
- Drs. B.B.J. de Haan, promovendus (0,9 fte), per september 2009 aangesteld om theoretisch onderzoek te doen naar biografische tradities in internationaal perspectief.
- Drs. J.S. Harmsma promovendus (0,9 fte), per 1 april 2013 aangesteld om de biografie van Jelle Zijlstra te schrijven.
- Chris Hietland MA promovendus (0,9 fte), Per 1 april 2014 aangesteld om de biografie van André van der Louw te schrijven.
- Dr. H.J. Langeveld, onderzoeker (1 fte), per 1 december 2005 aangesteld om de biografie van Willem Schermerhorn te schrijven, tot 1-2-2014.
- Dr. E.M. Rovers, onderzoeker (1 fte), per 1 september 2011 aangesteld om de biografie van Boudewijn Büch te schrijven.

1.2 Promovendi

Het Biografie Instituut begeleidde in het jaar 2014 naast twee senioronderzoekers in totaal acht promovendi. Vier van deze promovendi zijn medewerkers van het instituut en vier zijn buitenpromovendi.

- Ariëtte Dekker schrijft de biografie van Anton Krölller; begeleidingscommissie: prof.dr. J.W. Renders en prof.dr. P. Kooij (em. RUG).
- Binne de Haan doet onderzoek naar de theorie van de biografie;

begeleidingscommissie: prof.dr. J.W. Renders.

- Jonne Harmsma schrijft de biografie van Jelle Zijlstra;

begeleidingscommissie: prof.dr. J.W. Renders en prof.dr. J.M. Berk.

- Chris Hietland schrijft de biografie van André van der Louw;

Begeleidingscommissie: prof.dr. J.W. Renders, prof.dr. P. van de Laar en prof.dr. G. Voerman.

Buitenpromovendi

- Richard Hoving schrijft de biografie van Joseph Kotälla;

begeleidingscommissie: prof.dr. J.W. Renders.

- Boudewijn Smits schreef de biografie van Loe de Jong (tot 24 april 2014);

begeleidingscommissie: prof.dr. J.W. Renders, prof.dr. J.C.H. Blom (em. UvA) en prof.dr. P. Romijn (NIOD/UvA).

- Roelie Zwikker schrijft de biografie van Vincent Willem van Gogh;

begeleidingscommissie: prof.dr. J.W. Renders.

- Gerben Wynia schrijft de biografie van C.O. Jellema;

Begeleidingscommissie: prof.dr. G.J. Dorleijn en prof.dr. J.W. Renders

1.3 Adviescommissie

Het Biografie Instituut wordt in zijn ontwikkeling bijgestaan door een adviescommissie. In de adviescommissie hebben zitting:

prof.dr. J.C.H. Blom (vz), prof.dr. E. ETTY, T.P.M. Strengers, prof.dr. G.C. Wakker en prof.dr. C.J.W. Zwart.

1.4 Financiën

Het Biografie Instituut wordt bij besluit van het faculteitsbestuur binnen de RUG financieel projectmatig behandeld. Dat wil zeggen: externe financiële middelen worden geworven ten behoeve van de bekostiging van congressen, symposia en congresbundels. Het bestaan van het instituut zelf wordt mede ondersteund door Stichting Democratie en Media.

Andere projecten werden financieel gesteund door de volgende subsidiegevers.

1.5 Subsidies

Kröller-Müller Museum (biografie Anton Kröller)
Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe (biografie Anton Kröller)
De Nederlandsche Bank (biografie Zijlstra)
Dr. Abraham Kuyperfonds (biografie Zijlstra)
Gemeente Rotterdam (biografie Van der Louw)
NOS (biografie Van der Louw)
NPO (biografie Van der Louw)
VARA (biografie Van der Louw)
Onderzoekschool RUG (biografie Zijlstra en biografie Van der Louw)
SDM (Biografie Instituut en biografie Van der Louw)
SNS Reaal (biografie Van der Louw)

1.6 Website en Nieuwsbrief

Het Biografie Instituut heeft een tweetalige website (Nederlands en Engels): www.rug.nl/BiografieInstituut, ook bereikbaar via www.BiografieInstituut.nl. Op deze site is informatie te vinden over de doelstellingen en het onderzoeksterrein van het instituut, alsmede informatie over lopende projecten en congressen. De site bevat een nieuwsrubriek die doorlopend wordt geactualiseerd.

Op de site staan bovendien door het instituut geëntameerde digitale bestanden. Ook wordt het Nationaal Pseudoniemen Archief (NPA) op de site bijgehouden. Voorts is er een uitgebreide lijst met aan biografie gerelateerde links gemaakt, en kan men via de site contact opnemen met het instituut en zijn medewerkers.

De website van het Biografie Instituut werd al direct vanaf oprichting het meest bezocht van alle onderzoeksites van de Faculteit der Letteren. De website is dit jaar ruim 26.000 keer bezocht.

Geïnteresseerden kunnen zich aanmelden om op de hoogte gehouden te worden van activiteiten van het instituut door middel van een nieuwsbrief die per email wordt verspreid. Momenteel wordt de nieuwsbrief aan ruim 800 personen verstuurd. Dit kalenderjaar werden twee digitale nieuwsbrieven verstuurd.

Projecten

2.1 Biografieprojecten

Een van de voornaamste doelstellingen, het begeleiden van biografen, kreeg in 2014 zijn beslag door de begeleiding van onder anderen Ariëtte Dekker (Anton Kröller), Binne de Haan (Denken over Biografie), Jonne Harmsma (Jelle Zijlstra), Chris Hietland (André van der Louw) en Richard Hoving (Joseph Kotälla).

Denken over biografie

Welke theoretisch-kritische benaderingen hebben in de twintigste eeuw het internationale denken over biografie vormgegeven en wat heeft dat voor gevolgen gehad voor de interpretatie van de biografie als vorm van geschiedschrijving? Deze vraag staat centraal in het promotieonderzoek *Van kroon tot bastaard. Biografie en het individuele perspectief in de geschiedschrijving*. Drie velden van wetenschappelijke activiteit zijn uitgangspunt van onderzoek: de ontwikkelingen in het academische onderzoek in de humaniora en daarbinnen die van de geschiedwetenschap, de studies die specifiek hun aandacht richtten op de biografie en ten slotte de biografieën zelf, het onderzoek en de vormgeving die biografen toepasten.

Uiteindelijk staat vooral de relatie tussen biografie en historiografie op het spel.

In de twintigste eeuw is de biografie bij uitstek een in kritisch opzicht veronachtzaamde vorm van historiografisch onderzoek geweest. De biografie werd uiteindelijk zelfs meer als een literaire vorm beschouwd dan als een onderdeel van de historische wetenschap.

Tegen de biografie als een methode behorend tot de geschiedschrijving zijn diverse bezwaren aangedragen. Omdat de biografie zich richt op één individu zou er van volwaardige geschiedschrijving geen

Michelangelo, Mozes

sprake kunnen zijn. Verder zouden biografen de biografie buiten de geschiedwetenschap hebben geplaatst door al te gretige toepassing van ‘literaire’ verhaaltechnieken en het ontbreken van duidelijke onderzoekscriteria, waardoor biografen geen aansluiting vinden bij nieuwe inzichten in het academisch onderzoek. Deze en andere kwesties die de biografie oproept zijn onderwerp van studie geweest voor kleine groepen wetenschappers verspreid over de wereld, die in de afgelopen decennia in de marge van de academie de merites van de biografie bestudeerden. Sommigen verwezen naar elkaars werk, maar vaker was dat niet het geval. Mede hierdoor ontbreekt het aan een samenhangende interpretatie en analyse van de verschillende academische onderzoeksrichtingen die zich met de biografie en haar problemen hebben beziggehouden.

Deze studie zal daarom niet alleen een overzicht geven van de academische visies op biografie die in de twintigste eeuw ontwikkeld zijn, maar vooral ook een interpretatiekader bieden voor de vragen die in de loop der tijd over de biografie zijn gesteld.

Boudewijn Büch

Na het overlijden van Boudewijn Büch in 2002 is in talloze boeken, krantenartikelen, opiniestukken en televisieprogramma’s geprobeerd het leven van deze markante persoonlijkheid te vangen. Bibliofiel Boudewijn, dichter Boudewijn, verzamelaar Boudewijn, Boudewijn de Wassenaarse jongen, de Goethe-adept, Boudewijn de gevallen communist, de heteroseksuele homo, de vriend van... Verreweg de meeste aandacht ging uit naar Boudewijn Büch de mystificator, de man die aan de werkelijkheid niet genoeg had en daarom nog een parallel universum schiep.

Boudewijn Büch
© Klaas Koppe

De overdadige aandacht voor zijn mystificaties heeft ons het zicht ontnomen op de persoon Boudewijn Büch en op zijn tumultueuze loopbaan. Dat is zonde, want hij liet een aantal bijzondere dichtbundels, aangrijpende boeken en talloze ongeëvenaarde reportages na, waardoor een groot publiek zich plotsklaps interesseerde voor de meest obscure uithoeken van de wereld. Niet in de laatste plaats wist Büch onder meer als wekelijkse gast in *Barend & Van Dorp* met zijn tomeloze, onbevangen geestdrift televisiekijkend Nederland nieuwsgierig te maken naar lang vergeten boeken en auteurs.

Na zijn dood was er echter nauwelijks aandacht voor de rol die Büch de voorgaande twee decennia had gespeeld binnen de culturele wereld. Door het literaire establishment werd hij weggezet als straatschoffie dat ook eens een boek had gelezen, maar in retrospectief blijkt hij exemplarisch te zijn voor de veranderende smaakopvatting in de laatste kwart van de twintigste eeuw, waarin het traditionele onderscheid tussen hoge en lage kunst vervaagde. Op aanstekelijke wijze liet Büch zien dat een mens geen stoffige professor hoeft te zijn om van geschiedenis of poëzie te houden. Hij was een culturele alleseter, die zijn loopbaan als dichter begon en als televisiepersoonlijkheid eindigde. In de tussenliggende jaren werkte hij met evenveel geestdrift aan columns voor *Playboy* en *Nieuwe Revue* als aan artikelen over Rimbaud voor *NRC Handelsblad*. Hij beschreef de wereldliteratuur in het literaire tijdschrift *Maatstaf* om vervolgens in het VARA-programma *Büchs boeken* de nieuwste publicaties door de studio te smijten als deze hem niet bevielen. Minstens zo groot was het contrast tussen het zelfonderzoekende karakter van zijn eigen romans en de filosofische diepgravendheid in het werk van de door hem zo bewonderde Goethe.

Vincent Willem van Gogh

Binnen het Van Gogh Museum wordt in eerste instantie uitgebreid onderzoek gedaan naar de kunstenaar Vincent van Gogh en zijn tijdgenoten. Meer specifieke aandacht voor diens in 1978 overleden neef, de oprichter van het Van Gogh Museum, bleef tot nu toe op de achtergrond. De geplande biografie zal inzicht geven in het leven en de loopbaan van

deze man, die vastbesloten was de collectie van Vincent en Theo van Gogh in stand te houden en toegankelijk te maken voor het publiek.

Vincent Willem van Gogh werd op 31 januari 1890 in Parijs geboren als zoon van Theo van Gogh (1857-1891) en Jo Bongers (1862-1925). Zij vernoemden hun enig kind naar Theo's broer, de kunstenaar Vincent Willem van Gogh (1853-1890). Na het vroegtijdig overlijden van Theo in 1891 ging de collectie tekeningen, schilderijen en brieven van Van Gogh, alsmede de werken van tijdgenoten die Vincent en Theo hadden verzameld, over in handen van Jo. Toen zij in 1925 overleed, erfde haar zoon de collectie.

Van Gogh was een veelzijdig en ondernemend persoon. In de periode 1907-1914 studeerde hij werktuigkunde aan de Universiteit van Delft. Nadat hij in januari 1915 trouwde met Josina Wibaut, woonde en werkte hij als ingenieur in Frankrijk, de Verenigde Staten en Japan. Begin 1920 keerde het echtpaar terug naar Nederland. Samen met oud-studiegenoot Ernst Hijmans begon Van Gogh in Amsterdam een organisatieadvies bureau, een van de eersten in Nederland.

Na 1945 richtte Van Gogh zijn aandacht steeds meer op het bestuderen en bekend maken van zijn beroemde oom. Hij vond het belangrijk dat de verzameling ook na zijn overlijden bijeen zou blijven en daarom bracht hij die op initiatief van de staat in 1962 onder in de speciaal daarvoor opgerichte Vincent van Gogh Stichting. Op 3 juni 1973 opende het Rijksmuseum Vincent van Gogh de deuren voor het publiek. Tot kort voor zijn overlijden op 28 januari 1978 was Van Gogh vrijwel dagelijks in het museum te vinden en zette hij zich in voor alles wat met Vincent, Theo en het museum te maken had.

C.O. Jellema

C.O. Jellema (1936-2003)

studeerde theologie en Duits, en doceerde Duitse literatuur aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij was een gerespecteerd dichter: zijn werk is vertaald in het Engels, Duits en Frans. Hij nam deel aan Poetry International, zat in

literaire jury's en besturen, en recenseerde jarenlang literatuur voor verschillende dagbladen. Daarnaast was hij actief als essayist en vertaler. Bij dit onderzoek staan twee invalshoeken centraal: het spanningsveld rond de autonomie van de literatuur en de rol van de homoseksualiteit in de constructie van Jellema's persoonlijke en poëtische identiteit.

Op het punt van de autonomie zal een aantal samenhangende vragen het onderzoek sturen. Bijvoorbeeld: hoe verliep het moeizaam verkrijgen van literaire erkenning? Jellema's werk en poëtische opvattingen sloten niet of slechts ten dele aan bij werk en opvattingen van dan beeldbepalende dichters en leidende critici. Daarom is het interessant om na te gaan welke ontwikkeling zijn literaire werk en literatuuropvatting hebben doorgemaakt. Hierbij is aandacht voor het werk van door hem vertaalde Duitse mystici van belang. Vanaf zijn debuut in 1961 is in zijn werk namelijk een religieuze thematiek aanwezig. Wat betekende die aandacht voor deze thematiek in een tijd waarin het ongebruikelijk was religieus-metafysische kwesties aan de orde te stellen?

Homoseksualiteit maakte in de tweede helft van de twintigste eeuw een belangrijke ontwikkeling door van taboe naar maatschappelijke acceptatie. Vragen hierbij zijn: hoe verliep Jellema's aanvaarding van zijn homoseksualiteit? Welke betekenis had de ontmoeting op zesjarige leeftijd met een Duitse soldaat – een vroege inwijding in de homo-erotiek – voor zijn leven en werk? In hoeverre is de erotiek in zijn poëzie homo-erotisch? Hoe verhoudt zich een en ander tot de kenmerken van leven en werk van

andere auteurs uit dezelfde periode, waarin homoseksualiteit en homo-emancipatie volop in de belangstelling stonden?

Schrijven was voor Jellema een zoeken naar een identiteit, een bevestiging van eigenwaarde. Tot de factoren die hierbij bepalend zijn geweest behoren onder meer de anderhalf jaar dat hij als jonge jongen moest kuren in verband met tuberculose, de worsteling met zijn homoseksualiteit, de standbewuste opvoeding en zijn afgebroken theologiestudie – de gekozen methodiek maakt het mogelijk deze en andere factoren nader te onderzoeken en boven het particuliere uit te tillen, zodat uitspraken gedaan kunnen worden over het literaire en cultuur-maatschappelijke klimaat waarin Jellema werkte.

Joseph Kotälla

Een ‘mensch-duivel’, noemde de voormalige verzetskrant *Het Parool* hem kort na de oorlog. De krant deed in november 1945 verslag van het opgraven van de slachtoffers van Joseph Kotälla in de omgeving van het Duitse concentratiekamp Amersfoort. De kleine SS'er gedroeg zich in de oorlogsjaren als plaatsvervangend kampcommandant uiterst wreed en gaf leiding aan meerdere vuurpelotons. De krant stelde dat Kotälla ‘zijn hoogste genot vond in het aanschouwen van in pijn gekromde lichamen en de doodangst in de ogen van de stervenden’.

Dit onderzoek brengt gedetailleerd Kotälla's problematische jeugd in kaart in het door etnische conflicten gedomineerde Opper-Silezië. Zijn carrière in het Duitse leger die volgde na de Duitse inval in Polen, wordt nauwgezet beschreven.

Na een korte periode aan het Oostfront werd hij overgeplaatst naar Nederland. Zijn werk in Kamp Amersfoort vormt een belangrijk bestanddeel van dit onderzoek. Nagegaan wordt in hoeverre Kotälla met zijn wrede optreden in het concentratiekamp een uitzondering was, in

vergelijking met andere kampbewakers. Door onderzoek te doen naar deze plaatsvervangend commandant wordt een niet eerder gehanteerd deelnemersperspectief geboden op het beruchte kamp in Amersfoort, namelijk dat van de ‘daders’. Op basis van niet eerder geraadpleegde bronnen en getuigenissen wordt ook duidelijk welk beeld Kotälla van zichzelf had.

De naoorlogse berechting van Joseph Kotälla en de slepende discussie over zijn mogelijk vervroegde vrijlating (Drie van Breda) zijn tot op heden onderzocht vanuit de politieke en maatschappelijke discussie over hoe om te gaan met oorlogsmisdadigers. Dit onderzoek daarentegen richt zich in de eerste plaats op de achtergronden, motieven en interpretaties van Kotälla.

Anton Kröller

De naam van Anton Kröller is bij een groot publiek alleen nog bekend vanwege zijn echtgenote Helene Kröller-Müller, die met het geld van haar man een wereldberoemde kunstverzameling opbouwde. Toch was deze Rotterdamse ondernemer in de eerste helft van de twintigste eeuw een van de rijkste, machtigste en meest omstreden mensen van Nederland. Voor de Eerste Wereldoorlog was Kröller een succesvol zakenman, tijdens de oorlog bepaalde hij met een kleine groep zakenlieden voor een groot deel de buitenlandse en economische politiek van Nederland. In deze oorlogsjaren verwierf hij zich de bijnaam ‘De ongekroonde koning van Nederland’.

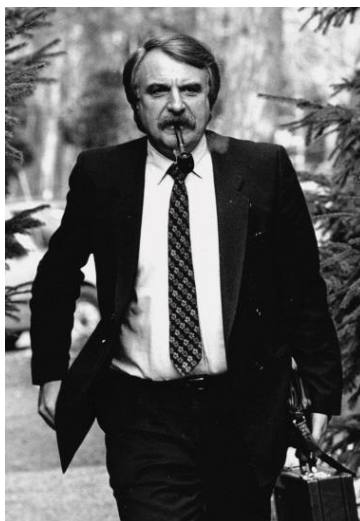

Die reputatie bleef hij in de jaren twintig waarmaken, met het wereldomspannend bedrijf Müller & Co, een groot aantal commissariaten,

betrokkenheid bij het ontstaan van Hoogovens en KLM, het kilometers ver strekkend landgoed De Hoge Veluwe, een vriendschap met de Duitse prins Hendrik en de internationaal opzienbarende kunstcollectie van zijn vrouw. In deze crisisjaren raakte zijn bedrijf echter in zwaar weer. Torenhoge schulden aan de Rotterdamsche Bankvereniging (Robaver), de bank waarvan Krölller ook commissaris was, leidden bijna tot het faillissement van zowel Robaver als Müller & Co.

André van der Louw

André van der Louw (1933-2005) had een veelzijdige carrière. Hij was actief als journalist, PvdA-politicus en bestuurder. Als journalist werkte hij bij onder meer voor de VARA en voor *Hitweek*. Eind jaren zestig verwierf Van der Louw landelijke bekendheid als een leidende figuur van Nieuw Links, een beweging die streefde naar verandering binnen de PvdA. In 1967 werd hij in het bestuur van de PvdA gekozen, vier jaar later was hij partijvoorzitter. In deze jaren ontwikkelde hij zich van een rebels partijlid tot een professioneel politicus. In 1974 werd Van der Louw beëdigd als burgemeester van Rotterdam. Daar leek hij in zijn element. Toch nam hij in 1981 als minister van CRM plaats in het tweede kabinet-Van Agt. Na de snelle val van dat dit weinig succesvolle kabinet leek het er even op dat hij Den Uyl zou opvolgen als leider van de PvdA. In plaats daarvan verdween hij uit de Haagse politiek. Hij werd voorzitter van de KNVB (1986-1989) en de NOS (1994-1997). Begin jaren negentig streed Van der Louw, twintig jaar na het einde van Nieuw Links, nogmaals voor een andere koers van de PvdA. Ditmaal met weinig resultaat.

Dit biografisch onderzoek beoogt de persoonlijke achtergrond en de publieke werkzaamheden van Van der Louw met elkaar te verbinden en in een historisch perspectief te plaatsen. Dit zal naar verwachting licht werpen op de samenhang tussen de veelzijdige activiteiten van Van der Louw en

inzicht geven in de ontwikkeling van zijn politieke opvattingen. Vier thema's staan in het onderzoek bijzonder centraal: zijn journalistieke en culturele activiteiten, zijn rol binnen de PvdA, zijn politieke stijl en zijn (zelf)representatie. De biografie draagt onder andere bij aan de geschiedschrijving over de PvdA en de naoorlogse sociaal-democratie in Nederland en aan het onderzoek naar politieke cultuur.

Jelle Zijlstra

Jelle Zijlstra (1918-2001) was tijdens zijn carrière minister van Economische Zaken en Financiën, senator, premier en werd uiteindelijk

president van De Nederlandsche Bank. Ondanks het feit dat Zijlstra tussen 1952 en 1967 ruim vijftien jaar actief was in het politieke speelveld, zag de Friese econoom zichzelf nooit als politicus. Voor Zijlstra was de wetenschappelijke wereld van de Vrije Universiteit het 'verloren paradijs' en pas als president van De Nederlandsche

Bank was Zijlstra naar eigen zeggen op zijn plek. In zijn autobiografie gaf Zijlstra aan dat de verklaring hiervoor was dat hij *homo economicus* was en geen *homo politicus*.

Toch bleek het afscheid nemen van de politiek makkelijker gezegd dan gedaan, want verschillende pogingen van Zijlstra om afstand te nemen van het Haagse mislukten of waren van korte duur. Schijnbaar tegen wil en dank bleef Zijlstra minister en lijsttrekker en werd hij uiteindelijk zelfs premier.

Zijlstra distantieerde zich als econoom van de Haagse politiek en prefereerde met een zakelijke stijl consensus en de lange termijn boven 'vrome riedels' en idealisme. Zowel landelijk als binnen de partijpolitiek stond Zijlstra voor een pragmatische koers, wat hem populariteit maar

ook verzet opleverde. Zijlstra nam een prominente plaats in binnen de zich moderniserende ARP en in een veranderend politiek landschap, waar wederopbouw en regeren op brede basis langzaam van het toneel verdwenen.

Dit onderzoek richt zich op het leven en werk van Jelle Zijlstra, waarbij de nadruk zal liggen op de vragen: Welke invloed hadden crisis en oorlogsjaren op de ontwikkeling van Zijlstra als persoon, politicus en econoom? En wat was de rol van Zijlstra binnen de antirevolutionaire en Haagse politiek? Het onderzoek draagt bij aan de politieke geschiedschrijving van het naoorlogse Nederland tussen wederopbouw, maakbaarheid en begrotingspolitiek.

2.2 Afgeronde projecten

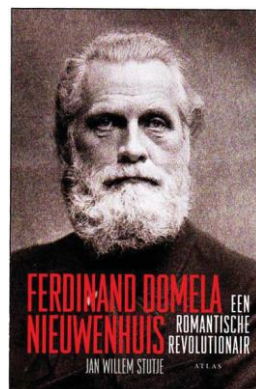

J.C. Bloem

Bart Slijper publiceerde de biografie van Bloem onder de titel *Van alle dingen los. Het leven van J.C. Bloem*, verschenen in mei 2007 bij Uitgeverij De Arbeiderspers. De herdruk verscheen in hetzelfde jaar. Bart Slijper promoveerde op 10 mei 2007.

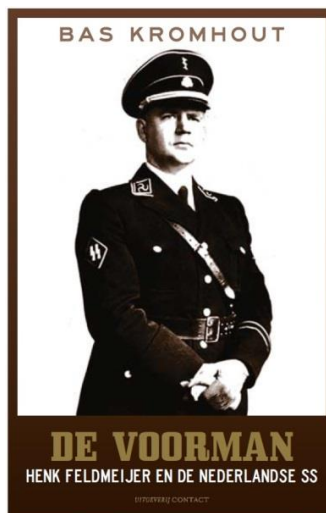
Ferdinand Domela Nieuwenhuis

Weinigen hebben in de arbeidersbeweging zo tot de verbeelding gesproken als Ferdinand Domela Nieuwenhuis (1846-1919). Dit project werd mogelijk gemaakt door een zogenaamde Vidisubsidie van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO). Deze biografie levert een bijdrage aan de ideeëngeschiedenis en aan de historische sociologie van sociale bewegingen en politieke cultuur. In mei 2012 is de biografie *Ferdinand Domela Nieuwenhuis. Een romantische revolutionair* verschenen bij Uitgeverij Atlas. In 2012 werd deze biografie genomineerd voor de Libris Geschiedenis Prijs en in 2013 voor de Gouden Boekenuil.

Henk Feldmeijer

Johannes Hendrik (Henk) Feldmeijer (1910-1945) was 29 jaar toen hij door de Duitse bezetter werd aangesteld tot ‘Voorman’ van de Nederlandse SS. Daarmee was hij Heinrich Himmlers belangrijkste troefkaart in bezet Nederland. Feldmeijer radicaliseerde in hoog tempo. Daardoor kwam hij in 1937 in botsing met NSB-leider Mussert. In 1939 richtte hij een nieuwe partijmilitie op naar het voorbeeld van de SS: de Mussert-Garde. Na de bezetting van Nederland in 1940 werd Feldmeijer belast met de opbouw van de Nederlandse SS.

Bas Kromhout promoveerde op dit onderzoek op 6 juni 2012. De handelseditie en inmiddels ook de tweede druk zijn verschenen onder de titel *De Voorman. Henk Feldmeijer en de Nederlandse SS* bij Uitgeverij Contact.

Gerrit Jan van Heuven Goedhart

Na een studie rechten in Leiden werd Van Heuven Goedhart redacteur bij *De Telegraaf*. Binnen enkele jaren maakte hij deel uit van de hoofdredactie, vanaf 1930 was hij enig hoofdredacteur. In 1933 werd hij hoofdredacteur van het *Utrechtsch Nieuwsblad*. Hij raakte betrokken bij het verzet en vanuit die positie kwam hij in contact met de illegale krant *Het Parool*. Van Heuven Goedhart leidde *Het Parool* vanaf 1942 tot hij medio 1944 naar Londen vluchtte, alwaar hij binnen een maand benoemd werd tot minister van Justitie in het kabinet Gerbrandy.

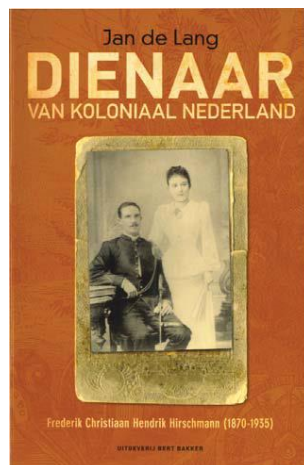

Terug in Nederland werd hij na de bevrijding hoofdredacteur van *Het Parool*. Op 1 januari 1951 werd hij benoemd tot Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen van de net opgerichte UNHCR. Jeroen Corduwener promoveerde op dit onderzoek op 28 februari 2011.

Frederik Christiaan Hendrik Hirschmann

Dit project behelst een biografisch onderzoek met een koloniaalmilitairhistorische inslag. Centraal staat de mate waarin Hirschmann exemplarisch was voor de Nederlandse aan de Koninklijke Militaire Academie te Breda opgeleide officier van het KNIL in een drietal decennia rond 1900.

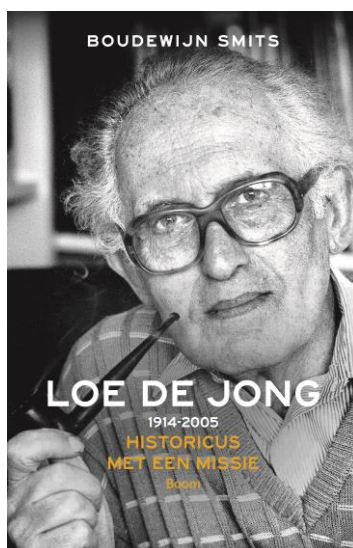
Jan de Lang promoveerde op dit onderzoek op 14 oktober 2010. De handelseditie is verschenen onder de titel *Dienaar van koloniaal Nederland. Biografie van Frederik Christiaan Hendrik Hirschmann (1870-1935)* bij uitgeverij Bert Bakker in april 2011.

Loe de Jong

Nooit eerder was een zo omvangrijke studie over een zo korte tijdsperiode in de nationale geschiedenis geschreven door slechts één auteur. Hoe groot de kwaliteit van het standaardwerk *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog* van Loe de Jong ook is, dit monument over de bezettingsjaren heeft aan actualiteit ingeboet. Hoewel geen enkele onderzoeker het zich tot in lengte van jaren zal kunnen permitteren om dit ijkpunt te negeren, is de serie op onderdelen weerlegd en gedateerd.

Nadat de auteur zich meer dan een decennium uit het publieke leven had teruggetrokken en in 2005 overleed, bood een bijzonder aspect van dit levenswerk zich aan voor nader onderzoek: elke publieke discussie over de Tweede Wereldoorlog sinds 1945 was op de een of andere manier verbonden met Loe de Jong. Toen het laatste, dertiende deel van de serie

(1988) verscheen, had De Jong vrijwel een halve eeuw lang in het brandpunt gestaan van de collectieve verwerking van het oorlogsverleden. De Jongs wetenschappelijke professionaliteit is onwrikbaar verbonden met het uitdragen van democratisch burgerschap. Hij heeft daarom geprobeerd de regie over dit onverwerkte verleden naar zijn hand te zetten. Als geschiedschrijver, publieke persoon bekend van krant, radio, film en tv en als directeur van het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie (RIOD) wist hij een stempel te drukken op de collectieve beeldvorming over de Tweede Wereldoorlog.

Deze studie, waarop Smits op 24 april 2014 promoveerde, is van betekenis voor de geschiedenis van de opinievorming en de maatschappelijke werking van de journalistiek in de tweede helft van de twintigste eeuw in Nederland. Deze bij Boom uitgegeven biografie is genomineerd voor de Boerhaave Biografie Prijs 2015 van de Koninklijke Hollandse Maatschappij der Wetenschappen.

Helene Kröller-Müller

Tussen 1907 en 1938 stelde Helene Kröller-Müller een verzameling moderne beeldende kunst samen die op dat moment in West-Europa haar weerga nauwelijks kende. In eerste instantie verzamelde zij vanuit persoonlijke interesse, welke werd aangewakkerd door de kunstpedagoog H.P. Bremmer. Maar al snel, in 1911, ontstond bij haar het idee om voor de verzameling een museum te laten bouwen. Hiermee heeft zij de gemeenschap een ‘monument van cultuur’ willen nalaten.

Eva Rovers promoveerde op dit onderzoek op 15 november 2010. De vierde druk van de handelseditie *De eeuwigheid verzameld. Helene Kröller-Müller 1869-1939* is reeds verschenen bij uitgeverij Bert Bakker. In 2012 won ze met dit proefschrift de Erik Hazelhoff Roelfzema Biografieprijs en de Jan van Gelderprijs in 2011.

Alice Nahon

Behalve Guido Gezelle verkocht geen enkele Vlaamse dichter meer bundels dan Alice Nahon (1896-1933). Haar poëzie werd ook enthousiast onthaald door de literaire kritiek in Vlaanderen en Nederland. Toch wordt haar werk nu afgedaan als sentimenteel gerijmel of ‘*Gartenlaube*-poëzie’. Manu van der Aa schreef haar biografie. Hij besteedde onder meer aandacht aan haar functioneren in de literaire wereld, aan haar relatie tot het Vlaams-nationalisme en aan haar voor die tijd

onconventionele houding tegenover seksualiteit en relaties. Dit onderzoek resulteerde in een promotie op 27 oktober 2008 en werd uitgegeven onder de titel ‘*Ik heb de liefde liefgehad*’. *Het leven van Alice Nahon*, uitgeverij Lannoo, Tielt 2008.

Radio Oranje

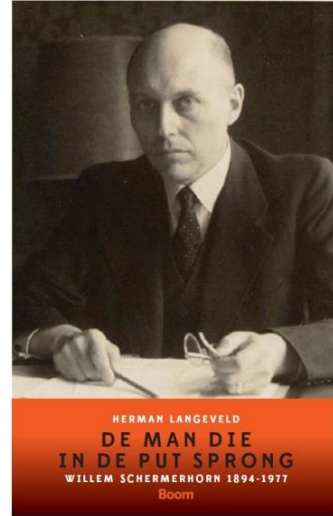
Toen de Tweede Wereldoorlog uitbrak werd radio beschouwd als een volwaardig wapen, net zo belangrijk als de landmacht, de luchtmacht of de vloot. Beroemdheden als de schrijver Thomas Mann en de antropoloog Claude Lévi-Strauss leenden hun stem aan de geallieerde zaak. Voor de Nederlandstalige radio vochten de schrijvers A. den Doollaard en Herman de Man en de journalisten Loe de Jong en Henk van den Broek op hun manier voor een geallieerde overwinning. Als regeringsomroep had Radio Oranje een gezag dat andere Nederlandstalige radiostations zoals de Nederlandse afdeling van de BBC of het WRUL-station uit Boston ontbeerden.

Sinke promoveerde op 20 april 2009 op dit onderzoek *Verzet vanuit de verte*. *De behoedzame koers van Radio Oranje*, de handelseditie verscheen bij uitgeverij Augustus.

Willem Schermerhorn

Lang zag het ernaar uit dat de boerenzoon Willem Schermerhorn niet door een politieke, maar door een wetenschappelijke loopbaan bekendheid zou verwerven. Reeds op 31-jarige werd hij hoogleraar aan de Technische Hogeschool te Delft; als pionier van de luchtkartering zou hij internationale erkenning vinden. Maar aan het einde van de jaren dertig raakte hij zijdelings bij de politiek betrokken, toen hij voorzitter werd van Eenheid door Democratie, een beweging die zich tot taak stelde de opmars van de NSB tot staan te brengen. Vanwege dit voorzitterschap werd hij in het gijzelaarskamp in Sint Michielsgestel opgesloten. Hier werd Schermerhorn leider van de gijzelaars; onder hen ontstond het idee dat hij de geschikte figuur zou zijn om als premier inhoud aan de politieke en maatschappelijke vernieuwing na de bevrijding te geven.

Jan Wier

De arts Jan Wier staat bekend als eerste serieuze tegenstander van de heksenvervolging. De heksenprocessen achtte hij onrechtmatig omdat ze over nietbestaande misdrijven gingen en omdat verdachten gefolterd werden, opgesloten in mensonwaardige omstandigheden en werden onderworpen aan de waterproef.

Omdat Jan Wier sommige heksen geestesziek noemde, geldt hij als een grondlegger van de moderne psychiatrie. Vera Hoorens promoveerde op 6 juni 2011.

De handelseditie verscheen onder de titel *Een ketterse arts voor de heksen. Jan Wier (1515-1588)* bij uitgeverij Bert Bakker. Inmiddels is een tweede druk verschenen.

2.3 Congressen en congresbundels

Congresbundel *Microhistory and the Picaresque Novel*

Biografie, microgeschiedenis en de schelmenroman hebben gemeen dat ze vanuit een deelnemersperspectief (agency) de wereld beschrijven en daarmee generaliserende perspectieven in representaties van het verleden kunnen bijstellen. Op diverse manieren poneren ze dezelfde vraag: hoe kan het perspectief van een individu het begrip van een grotere historische context problematiseren?

In 2014 verscheen onder redactie van Binne de Haan (Biografie Instituut) en Konstantin Mierau (Oudere Romaanse Letterkunde) bij uitgeverij Cambridge Scholars Publishing de bundel *Microhistory and the Picaresque Novel: A First Exploration into Commensurable Perspectives on Agency*.

Het eerste exemplaar is op 3 december 2014 in Groningen aangeboden aan Ed Taverne, emeritus hoogleraar geschiedenis van architectuur en stedenbouw aan de Rijksuniversiteit Groningen (RUG). Deze publicatie is het resultaat van een internationale wetenschappelijke uitwisseling tussen onderzoekers werkzaam op de terreinen van biografie, microgeschiedenis en de schelmenroman, die in 2012 in Groningen plaatsvond op een congres georganiseerd door het Biografie Instituut en de Afdeling Romaanse Talen en Culturen (Rijksuniversiteit Groningen), in samenwerking met het Instituut voor Cultuurwetenschappelijk Onderzoek Groningen (ICOG).

De bundel bevat bijdragen van prof. Giovanni Levi, prof. Matti Peltonen, prof. Robert Folger, prof. Hans Renders, en de beide redacteuren.

Congresbundel *Biografie & Pedagogie*

Aan deze bundel is dit jaar gewerkt door Jacques Dane en Hans Renders, en zal komend jaar verschijnen.

Verschenen congresbundels tot nu toe

2.4 Digitaliseringsprojecten

Om sneller en gemakkelijker toegang tot biografisch onderzoekmateriaal te verkrijgen en nieuwe mogelijkheden tot onderzoek mogelijk te maken, hebben wij biografisch onderzoeksmateriaal gedigitaliseerd beschikbaar gesteld op de website <http://biografieinstituut.ub.rug.nl>

Onderdeel hiervan is het project ‘Boekenproductie 1940-1945’. De totale boekenproductie tussen mei 1940 en mei 1945 is in kaart gebracht en digitaal online doorzoekbaar gemaakt voor onderzoek. Aan de basis ligt *Brinkman's catalogus van boeken en tijdschriften*.

Het familiearchief van de Groningse familie Van Calker-Clemens-Schröner wordt door de Groninger Archieven gedigitaliseerd ten behoeve van het beoogde onderzoeksproject ‘Fijnproevers en smaakmakers. Burgerlijke cultuur in Groningen tussen nationalisme en kosmopolitisme (1830-1970)’. Dit rijke archief is toegankelijk via de [Groninger Archieven](#).

Met onze digitale bestanden hebben wij ook een inhoudelijke bijdrage geleverd aan het Biografisch Portaal (www.biografischportaal.nl). Per 20 oktober 2014 heeft Hans Renders de werkzaamheden als voorzitter van Stichting Biografisch Portaal van Hans Blom overgenomen.

Nationaal Pseudoniemen Archief

Afgelopen jaar zijn er correcties, toevoegingen en technische verbeteringen aangebracht aan het Nationale Pseudoniemen Archief, dat door het Biografie Instituut is opgericht in 2010. Het Nationale Pseudoniemen Archief is een online doorzoekbare database van pseudoniemen en bijbehorende burgernaam, waarbij gezocht kan worden op pseudoniem, burgernaam of beide.

Toevoegingen of correcties kunnen gebruikers doorgeven per mail, waarna het na controle wordt doorgevoerd in de database. Het pseudoniemenarchief is te vinden op www.biografieinstituut.nl/npa.

2.5 Publicaties

Wetenschappelijke publicaties

- Haan, Binne de (i.s.m. Konstantin Mierau), redactie *Microhistory and the Picaresque Novel: A First Exploration into Commensurable Perspectives*, Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing 2014.
- Haan, Binne de (i.s.m. Konstantin Mierau), 'Bringing Together Microhistory and the Picaresque Novel: Studying Menocchio, Guzmán de Alfarache, and Kin', in: Binne de Haan & Konstantin Mierau (red.), *Microhistory and the Picaresque Novel: A First Exploration into Commensurable Perspectives*, Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, p. 1-17.
- Haan, Binne de, 'Capturing City Life: How Urban History, Microhistory and Biography Meet in the Street', in: Binne de Haan & Konstantin Mierau (red.), *Microhistory and the Picaresque Novel: A First Exploration into Commensurable Perspectives*, Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, p. 83-106.
- Haan, Binne de (i.s.m. Hans Renders), redactie *Theoretical Discussions of Biography. Approaches from History, Microhistory, and Life Writing*, Brill, Leiden/Boston 2014.
- Haan, Binne de (i.s.m. Hans Renders), 'Introduction: The Challenges of Biography Studies', in: Hans Renders & Binne de Haan (red.), *Theoretical Discussions of Biography. Approaches from History, Microhistory, and Life Writing*, Brill, Leiden/Boston 2014, p. 1-8.
- Haan, Binne de (i.s.m. Hans Renders), 'Towards Traditions and Nations', in: Hans Renders & Binne de Haan (red.), *Theoretical Discussions of Biography. Approaches from History, Microhistory, and Life Writing*, Brill, Leiden/Boston 2014, p. 11-23.
- Haan, Binne de, 'The Eclipse of Biography in Life Writing', in: Hans Renders & Binne de Haan (red.), *Theoretical Discussions of Biography. Approaches from History, Microhistory, and Life Writing*, Brill, Leiden/Boston 2014, p. 177-194.
- Langeveld, Herman, *De man die in de put sprong. Willem Schermerhorn 1894-1977*, Boom, Amsterdam 2014.
- Renders, Hans (i.s.m. Binne de Haan), 'Introduction. The Challenges of Biography Studies', in: Hans Renders & Binne de Haan (red.), *Theoretical Discussions of Biography. Approaches from History, Microhistory, and Life Writing*, Brill, Leiden/Boston 2014, p. 1-8.

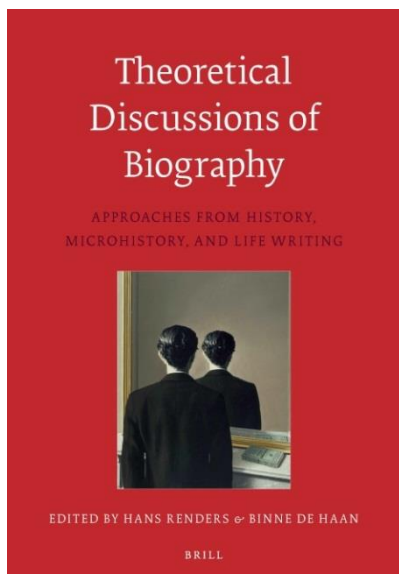
Tweede druk Theoretical Discussions of Biography

Het eerste exemplaar van de tweede druk van *Theoretical Discussions of Biography: Approaches from History, Microhistory, and Life Writing*, uitgegeven door Brill Publishers, is op 13 mei 2014 in Groningen aangeboden aan Carlo Ginzburg, een van de meewerkende auteurs aan de bundel. De publicatie is te bestellen via de website van Brill

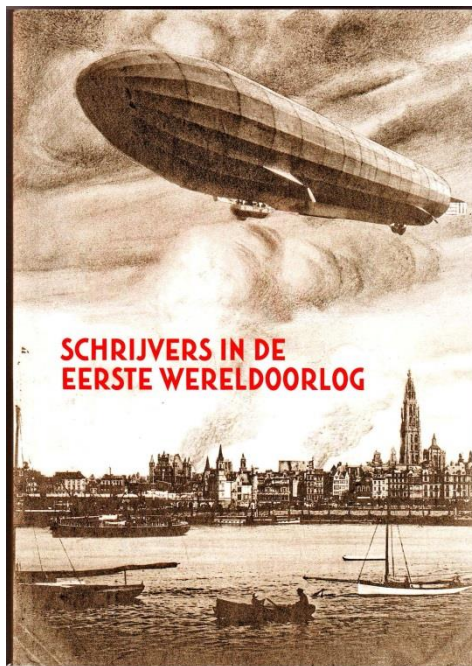
(<http://www.brill.com/products/book/theoretical-discussions-biography>).

Hans Renders en Binne de Haan ed.,
Theoretical Discussion of Biography. Approches from History, Microhistory, and Life Writing, With a Foreword by Nigel Hamilton, Brill, Boston-Leiden, 273 blz.

Hans Renders, i.s.m. Manu van der Aa, Sjoerd van Faassen en Jan Stuyck, *Schrijvers in de Eerste Wereldoorlog*, Manu van der Aa, Sjoerd van Faassen, Hans Renders en Jan Stuyck (red.), Garant Uitgevers, Antwerpen 2014. Ook verschenen in *Zacht Lawijd; literair-historisch tijdschrift* 13(2014)3 [september], 311 blz.

Hans Renders, i.s.m. Sjoerd van Faassen, 'Ik zocht den dood en vond het leven: een keerpunt in Tilburg. Theo van Doesburg in de jaren 1914-1915', in: *Schrijvers in de Eerste Wereldoorlog*, p. 124-159.

- Renders, Hans (i.s.m. Binne de Haan), 'Towards Traditions and Nations', in: Hans Renders & Binne de Haan (red.), *Theoretical Discussions of Biography. Approaches from History, Microhistory, and Life Writing*, Brill, Leiden/Boston 2014, p. 9-23.
- Renders, Hans, 'Roots of Biography: From Journalism to Pulp to Scholarly Based Non-Fiction', in: Hans Renders & Binne de Haan (red.), *Theoretical Discussions of Biography. Approaches from History, Microhistory, and Life Writing*, Brill, Leiden/Boston 2014, p. 24-42.
- Renders, Hans, 'Contemporary Values of Life. Biographical Dictionaries in the Nineteenth Century', in: Hans Renders & Binne de Haan (red.), *Theoretical Discussions of Biography. Approaches from History, Microhistory, and Life Writing*, Brill, Leiden/Boston 2014, p. 94-101.
- Renders, Hans, 'The Limits of Representativeness. Biography, Life Writing and Microhistory', in: Hans Renders & Binne de Haan (red.), *Theoretical Discussions of Biography. Approaches from History, Microhistory, and Life Writing*, Brill, Leiden/Boston 2014, p. 129-138.
- Renders, Hans, 'Biography in Academia and the Critical Frontier in Life Writing: Where Biography Shifts into Life Writing', in: Hans Renders & Binne de Haan (red.), *Theoretical Discussions of Biography. Approaches from History, Microhistory, and Life Writing*, Brill, Leiden/Boston 2014, p. 167-176.
- Renders, Hans, 'The personal in the Political Biography' in: Hans Renders & Binne de Haan (red.), *Theoretical Discussions of Biography. Approaches from History, Microhistory, and Life Writing*, Brill, Leiden/Boston 2014, p. 216-221.
- Renders, Hans, 'The Biographical Method', in: Hans Renders & Binne de Haan (red.), *Theoretical Discussions of Biography. Approaches from History, Microhistory, and Life Writing*, Brill, Leiden/Boston 2014, p. 222-226.
- Renders, Hans, 'Why Genealogy and Biography Are Not Kin' in: Hans Renders & Binne de Haan (red.), *Theoretical Discussions of Biography. Approaches from History, Microhistory, and Life Writing*, Brill, Leiden/Boston 2014, p. 227-231.
- Renders, Hans, 'Nicht zu übersehen? Religion in den Biographien niederländischer Politiker', in: Peter van Dam & Frieso Wielenga (Hrsg.), *Religion als Zündstoff. Gesellschaftliches und politisches Engagement in den Niederlanden seit 1945*, Waxmann, Münster/New York 2014, p. 157-169.
- Renders, Hans (i.s.m. Sjoerd van Faassen), 'Theo van Doesburg en *The Little Review*. Een mislukt avontuur in Amerika', in: *Eigenbouwer. Tijdschrift voor de goede smaak* 1(2014)2, mei, p. 48-69.
- Renders, Hans (i.s.m. Sjoerd van Faassen), 'Ik zocht den dood en vond het leven: een keerpunt in Tilburg. Theo van Doesburg in de jaren 1914-1915', in: *Schrijvers in de Eerste Wereldoorlog*, Manu van der Aa, Sjoerd van Faassen, Hans Renders en Jan Stuyck (red.), Garant Uitgevers, Antwerpen 2014, p. 124-159. Ook verschenen in *Zacht Lawijd; literair-historisch tijdschrift* 13(2014)3

- [september].
- Renders, Hans (i.s.m. Sjoerd van Faassen), 'Het échte debuut van Antony Kok', in: *Schrijvers in de Eerste Wereldoorlog*, Manu van der Aa, Sjoerd van Faassen, Hans Renders en Jan Stuyck (red.), Garant Uitgevers, Antwerpen 2014, p. 160-167. Ook verschenen in *Zacht Lawijd; literair-historisch tijdschrift* 13(2014)3 [september].
 - Renders, Hans, 'Privézaak of publiek goed? De plaats van religie in biografieën van politici', in: Peter van Dam, James Kennedy en Friso Wielenga (red.), *Achter de zuilen. Op zoek naar religie in naoorlogs Nederland*, Amsterdam University Press, Amsterdam 2014, p. 281-299 en 437-439.
 - Renders, Hans, 'Exceptions that Prove the Rule: Biography, Microhistory, and Marginals in Dutch Cities', in: Binne de Haan & Konstantin Mierau (ed.), *Microhistory and the Picaresque Novel. A first Exploration into Commensurable Perspectives*, Cambridge Scholars Publishing, Newcastle upon Tyne 2014, p. 69-81.
 - Smits, Boudewijn, 'Een atheïstische lijdensweg naar een vruchtbare hoogvlakte. Het keerpunt in het leven van Loe de Jong', *Tijdschrift voor Biografie* 3(voorjaar 2014)1, p. 29-38 (Themanummer 'Keerpunten').
 - Smits, Boudewijn, *Loe de Jong, 1914-2005. Historicus met een missie*, Boom, Amsterdam 2014.

Loe de Jong
Hij schreef het titanenwerk over WO II en tallozen
zagen zijn serie De Bezetting. Maar wie was de 'echte'
Loe? In een voortreffelijk boek leren we de fanatieke,
rusteloze en afstandelijke historicus grondig kennen.

Boudewijn Smits: Loe de Jong 1914-2008.
Historicus met een missie. Boom,
960 blz. € 39,90
●●●●●
Een voortreffelijk geschreven proefschrift van
de Groningse historicus Boudewijn Smits
(1960) laat alle aspecten van leven en werk
van oorlogshistoricus dr. L. de Jong zien.

NRC Handelsblad
Schrijven om het verdriet te stillen

Door Michel Krielaars

Mischien zag essayist Earel van het Reve het nog het best scherp, toen hij schreef dat Loe de Jong *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog* zowel inhoudsrijke als literaire. Hij egerde zich 'aan de grondigheid en gewisheid waarmee De Jong te werk gaat, de deftigheid en uitvoerigheid waarmee hij ons precies vertelt hoe het allemaal was en ook wat wij ervan deden moesten, als we hem tenminste volgen willen, want hij wil ons geenszins verbieden met hem van mening te verschillen'. Het zijn typerende woorden, die De Jonge biografist Boudewijn Smits terecht aanhaalt in zijn als proefschrift opgezette biografie *Loe de Jong 1914-2008. Historicus met een missie*.

Je kunt veel kritiek op De Jong hebben. Op zijn zwart-witdenken als het over goed en fout gaat bijvoorbeeld. Velen hebben zich bovendien mateloos geïrriteerd aan zijn moralistische ton in het 16.600 bladzijden dikke *Koninkrijk*. In dat titanenwerk liet De Jong zijn politieke en morele opvattingen ruisachtig gissen als dat volgens hem in het land belang was. Daarom spaarde hij defensie-tijgers als secretaris-generaal Lams van de NAVO en prins Bernhard en kielhaalde hij de linkse CIA-franchiseer kaantjes, toen hun oorlogsverleden boven kwam drijven. Zijn bijnaam 'Oranje Loe' dankte hij aan zijn onvoorwaardelijke trouw aan het koninkhuis, voor wie hij blind band- en spanbedieners verrichtte. De waarheid had er soms onder te lijden.

Smits heeft de definhelieve biografie van De Jong geschreven, waarin hij alle voors en tegens heeft op diens gesammatiseerde persoonlijkheid. Hij roept daar bij een tijdperk tot leven van het vroege, geassimileerde Joodse proletariaat in Amsterdam dat zijn kinderen laat doolterren en door de nazis' vrijwel geheel wordt uitgerooid, tot en met de moderne verzorgingsstaat van begin 21ste eeuw, waarin de oorlog niet meer als de belangrijkste morele maatschappelijke.

De Jonge persoonlijke leven is deels bekend uit zijn onvoltooide autobiografie uit de jaren negentig, die geleerd is door de psychoanalyse die hij kort daarvoor had ondergaan. Maar De Jong gaat daarin veel essentiële dingen uit de weg, zoals de ware reden voor zijn buitenspelzuchtige verhouding 1950, die Smits nu heeft achterhaald. Zijn vrouw dreigde toen met echtscheikings als hij niet in psychoanalyse ging en over zijn gevechtsging praten. De Jong reageerde met vluchtgedrag.

Smits laat de 'echte' Loe zien zonder afbreuk te doen aan zijn verdiensten als medeoprichter van het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie (RIO), historicus van een inmiddels gedoteerd standdaard, en regeringsrapporteur in heikle kwesties zoals de Wemreb-affaire en het oorlogsverleden van prins Claus. Uitroegte behalve bij De Jonge werkwijze, die werkschappelijk vrij professioneel was, en flerbet hij diens onderzoek naar Amijns en de onstreden Francis van 'Sant, een verzuweling van koning Wilhel-

Dr. L. de Jong
kortst op 6 mei 1950 zijn documentatie-materiaal op het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie in Amsterdam. SPAARSTAD PHOTO

mina. Over de laatste het De Jong zich van alles wijsmaken en schakelde hij zijn kritisch vernuft uit, omdat hij Wilhelmina wilde belagen, die hij sinds zijn ballingschap in Londen versloofde. De Jong is volgens de oogenoemde Smits opvoert autoriteitsgevoel, bescheiden en jideltegelijk, zelfverzekerd en onzeker, rusteloos en gedisciplineerd, afstandelijk in het persoonlijke

Bescheiden en jidel, zelfverzekerd en onzeker, humoorloos en ambitieus

contact, humorloos, en mateloos ambitieus. Veel van de ambitie heeft te maken met de jaloosie op zijn tweelingbroer Sally, een briljant medicus, die de oecologie zal overleven. Sally is op het gymnasium zijn grote concurrent. De hamfoute streber Loe moet hard werken voor hoge cijfers, de intelligentere grappige Sally neemt

genoegen met lagere scores, maar heeft zich er nauwelijks voor in te spannen. Na zijn afstuderen als historicus wordt Loe, de overtuigde marxist, redacteur bij weekblad *De Groene Amsterdammer*. Daar klimt hij op tot buitenlandcommentator, die er eind jaren dertig regelmatig naast zijn voorspellingen over een oorlogsdravéng. Aan die baan dankt hij dat hij er in de meidagen van 1940 als enige van zijn familie te slaagt naar Londen te ontkomen, omdat hij al bluffend een aan hem gericht brief van de Britse politicus Harold Macmillan kan overleggen. Zijn familie komt grondeloos om in de concentratiekampen.

Smits laat overtuigend zien hoe die gebeurtenis en het daarmee gepaard gaande schuldgevoel de drievier verart van zijn grote werkdracht en fanatieke beslotenheid om het RIO op te zetten. De Jong toont zich een gewiecht bestuurder, die de voortdurende pogingen van de overheid om zijn instituut op te heffen weet af te weren. De KVP-politicus Joels, tussen 1952 en 1963 minister van Onderwijs en in die positie mede-verantwoordelijk voor het RIO, werd in die tijd zijn belangrijkste bondgenoot.

In zijn voortreffelijke boek, dat hoogstens ontstond wordt door de meening dat Thomas Mann een foonde schrijver was, belicht Smits uitvoerig de interne omringheid op het RIO tussen de bestuur en de eigenwijze directeur/oprichter. Ook laat hij uitvoerig zien hoe handig De Jong de opdracht binnenstepte om de bezettingsgeschiedenis in zijn eerste te mogen schrijven, waarbij het onoplosbare plan om dit door een groep historici te laten doen werd afgeschoten. Gezegd moet worden dat het *Koninkrijk* er in het laatste geval waarschijnlijk nooit was gekomen. Dat alleenboer De Jong tegelijkertijd een briljant marktoever van zijn instituut en zijn boeken was en ook een vernieuwend te-journalist zou blijken zijn, wist toen nog niemand.

De reden voor De Jonge blinde fanatiek begrip je als Smits vaststelt dat hij pas toen het werk was voltooid kon toegeven dat de tijd niet al zijn wonderen had gediend. Het *Koninkrijk* bleek aldus een postuum erbeetoon aan zijn familie, geschreven vanuit een diep schuldgevoel. Zonder dat trauma was het waarschijnlijk nooit geschreven.

Vakpublicaties

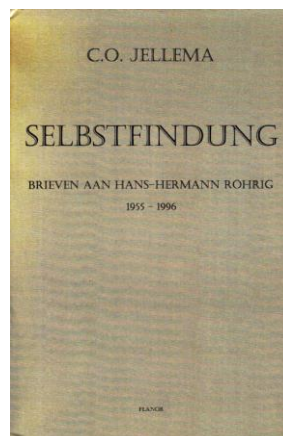
- Haan, Binne de, 'Biografie', in: *Geschiedenis Magazine* 49(2014)2, maart, p. 60-61.
- Haan, Binne de, 'Biografie', in: *Geschiedenis Magazine* 49(2014)7, oktober, p. 56-57.

- Renders, Hans, recensie Herman de Liagre Böhl, *Wibaut de Machtige. Een biografie*, in: *Historisch Nieuwsblad* 24(2014)1, p. 88-89.
- Renders, Hans, recensie Jeroen van Zanten, *Koning Willem II (1792-1849)* en Dik van der Meulen, *Koning Willem III (1817-1890)*, in: *Het Parool* 2-1-2014.
- Renders, Hans, recensie *Nederlandse Ondernemers 1850-1950. Amsterdam*, in: *Het Parool* 16-1-2014.
- Renders, Hans, recensie Jeroen van Zanten, *Koning Willem II, 1792-1849*, in: *Historisch Nieuwsblad* 23(2014)2, februari, p. 87-88.
- Renders, Hans, recensie Abraham de Swaan, *Compartimenten van vernietiging. Over genocidale regimes en hun ouders*, in: *Het Parool* 30-1-2014.
- Renders, Hans, recensie Max Hastings, *1914. Het trauma van Europa*, in: *Het Parool* 13-2-2014.
- Renders, Hans, recensie Luuc Kooijmans, *De geest van Boerhaave. Onderzoek in een kil klimaat*, in: *Het Parool* 27-2-2014.
- Renders, Hans, recensie Kate Williams, *Joséphine. Verlangen, ambitie, Napoleon*, in: *Historisch Nieuwsblad* 23(2014)3, p. 88-90.
- Renders, Hans, recensie Dennis Bos, *Bloed en Barricaden. De Parijse commune herdacht*, in: *Het Parool* 13-3-2014.
- Renders, Hans, recensie Hans Daalder en Jelle Gaemers, *Premier en elder statesman. Willem Drees 1886-1988. De jaren 1948-1988*, in: *Het Parool* 27-3-2014.
- Renders, Hans, recensie Annejet van der Zijl, *Gerard Heineken. De man, de stad en het bier*, in: *Historisch Nieuwsblad* 23(2014)4, april, p. 90-91.
- Renders, Hans, recensie Dirk Verhofstadt, *1914 – Het vervloekte jaar*, in: *Het Parool* 10-4-2014.
- Renders, Hans, recensie Chris van der Heijden, *Kinderen van foute ouders. Hun verhaal*, in: *Het Parool* 24-4-2014.
- Renders, Hans, recensie Jolande Withuis, *Juliana's vergeten oorlog*, in: *Historisch Nieuwsblad* 23(2014)5, mei, p. 88-90.
- Renders, Hans, recensie Jelle Hooiveld, *Operatie Jedburgh. Geheime missies in Nederland 1944-1945*, in: *Het Parool* 8-5-2014.
- Renders, Hans, 'Een biografie is geen selfie. Autorisatie als keurmerk van rommel', in: *Vrij Nederland* 10-5-2014, p. 74-77.
- Renders, Hans, recensie Wim Klinkert, Samuël Kruizinga en Paul Moeyes, *Nederland Neutraal. De Eerste Wereldoorlog 1914-1918*, in: *Het Parool* 22-5-2014.
- Renders, Hans, recensie Guido van Hengel, *De dagen van Gavrilo Princip*.

- Hoe een jonge rebel de Eerste Wereldoorlog ontketende*, in: *Historisch Nieuwsblad* 23(2014)6, p. 87-88.
- Renders, Hans, recensie *Provo 1965-1967 & Provocaties 1 t/m 17*, met een voorwoord van Roel van Duijn en Inleiding van Jan Donkers, in: *Het Parool* 5-6-2014.
 - Renders, Hans, 'De Komma van de geschiedenis', in: *Yme* 1(2014)1, p. [14-15] [afscheidsuitgave Yme Kuiper].
 - Renders, Hans, recensie Richard Wilkinson, *Lodewijk XIV*, in: *Het Parool* 19-6-2014.
 - Renders, Hans, recensie Lut Missinne, *Oprecht gelogen. Autobiografische romans en autofictie in de Nederlandse literatuur na 1985*, in: *Vooy's Tijdschrift voor letteren* 32(2014)2, p. 75-78.
 - Renders, Hans, recensie Lorànt Deutsch, *En Route. Op reis door de geschiedenis van Frankrijk*, in: *Het Parool* 3-7-2014.
 - Renders, Hans, 'Weer een einde van de geschiedenis', in: *De Hofvijver* 14 juli 2014, nr. 44 [3 blz.].
 - Renders, Hans, recensie *De correspondentie van Desiderius Erasmus. Brieven 1356-1534, deel 10 en Deel 11 Brieven 1535-1657*, in: *Het Parool* 13-8-2014.
 - Renders, Hans, recensie Herman Balthazar & Nico van Campenhout, *Twee jonge Vlamingen in den grooten oorlog. Oorlogsdagboeken en levensverhaal van de Flaminganten August Balthazar en Leo Picard*, in: *Het Parool* 28-8-2014.
 - Renders, Hans, recensie Tom van den Berge, *H.J. van Mook 1894-1965. Een vrij en gelukkig Indonesië*, in: *Historisch Nieuwsblad* 23(2014)9, september, p. 88-90.
 - Renders, Hans, recensie Philipp Blom, *Alleen de Wolken. Cultuur en crisis in het Westen 1918-1938*, in: *Het Parool* 11-9-2014.
 - Renders, Hans, recensie Volker Ulrich, *Adolf Hitler. De jaren van opkomst 1889-1939*, in: *Het Parool* 18-9-2014.
 - Renders, Hans, i.s.m. Manu van der Aa, Sjoerd van Faassen en Jan Stuyck, 'Ten geleide', in: *Schrijvers in de Eerste Wereldoorlog*, Manu van der Aa, Sjoerd van Faassen, Hans Renders en Jan Stuyck (red.), Garant Uitgevers, Antwerpen 2014, p. 3-5. Ook verschenen in *Zacht Lawijd; literair-historisch tijdschrift* 13(2014)3 [september].
 - Renders, Hans, recensie George Orwell, *Dagboeken 1931-1949*, geselecteerd en vertaald door Nelleke van Maaren, in: *Het Parool* 2-10-2014.
 - Renders, Hans, recensie Ben Macintyre, *Een spion onder vrienden. Kim Philby. De grootste dubbelagent aller tijden*, in: *Het Parool* 16-10-2014.
 - Renders, Hans, recensie Cees Fasseur, *Eigen meester, niemands knecht. Het leven van Pieter Sjoerds Gerbrandy. Minister-president van Nederland in de Tweede Wereldoorlog*, in: *Het Parool* 30-10-2014.
 - Renders, Hans, recensie Cees Meijer, *Jan de Quay (1901-1985). Een biografie*, in: *Historisch Nieuwsblad* 23(2014)11, november, p. 90-91.
 - Renders, Hans, recensie Alexander Münninghoff, *De stamhouder. Een*

- familiekroniek*, in: *Het Parool* 13-11-2014.
- Renders, Hans, recensie Cees Fasseur, *Eigen meester, niemands knecht. Het leven van Pieter Sjoerds Gerbrandy. Minister-president in de Tweede Wereldoorlog*, in: *Historisch Nieuwsblad* 23(2014)12, december, p. 90-91.
 - Renders, Hans, recensie Annemieke van Bockxmeer, *De oorlog verzameld. Het ontstaan van de collectie van het NIOD*, in: *Het Parool* 27-11-2014.
 - Renders, Hans, 'Oude Levens, Nieuwe Kwesties', in: *Friesch Dagblad* 2-12-2014.
 - Renders, Hans, recensie Curzio Malaparte, *Dagboek van een vreemdeling in Parijs*, in: *Het Parool* 11-12-2014.

 - Rovers, Eva, 'Tussen eerste druk en edelkitsch. Reizen door de boekenkast van Boudewijn Büch', in: *De Boekenwereld*, 30(2014)1, p. 2-7.
 - Rovers, Eva, 'Hoe Boudewijn Büch naar Paaseiland fietste', in: *Ondertussen ergens anders* (uitgave ter gelegenheid van de Boekenweek 2014), CPNB, Amsterdam 2014, p. 7-12.
 - Rovers, Eva [voorwoord en samenstelling], Boudewijn Büch, *Rond de wereld in 160 eilanden. De mooiste eilandverhalen van Boudewijn Büch*, De Arbeiderspers, Amsterdam 2014.
 - Rovers, Eva, 'Van Bilderdijk tot Büch: de biografie als venster op de geschiedenis', in: *Het Bilderdijkmuseum*, 31(2014)1, p. 2-10.
 - Rovers, Eva, 'Biograaf in wonderland', in: *Vuurdief. Schrijvers over hun uitgever*, Prometheus, Amsterdam 2014, p. 99-101.
 - Rovers, Eva, 'Hoe de dorpsgek een duivelse spotter werd. Theo van Gogh en de scherpe rand van ironie', in: *De Groene Amsterdammer* 23-10-2014.
 - Rovers, Eva, 'Pedofilie als geaardheid, thema of publiciteitsstunt? De jongejongensliefde van Boudewijn Büch', in: *Nieuw Letterkundig Magazijn*, 32(2014)2, p. 104-107.
 - Rovers, Eva, "'Wat doen wij hier eigenlijk?'" Diederik van Vleuten op zoek naar de Eerste Wereldoorlog', in: *Tijdschrift voor Biografie* 3(2014)2, p. 11-15.
 - Rovers, Eva, 'De waarheid, de worsteling en de onrust. Jan Fontijn op zoek naar Jacob Israël de Haan', in: *De Boekenwereld* 30(2014)4, p. 86-91.
 - Smits, Boudewijn J., (i.s.m. Peter-Paul de Baar), 'Hoe Loetje Dr. L. de Jong werd. "Doodgewoon een Amsterdamse jongen"', *Ons Amsterdam* 66(2014)4, p. 16-21.
 - Wynia, Gerben [bezorging], C.O. Jellema, *Selbstfindung: brieven aan Hans-Hermann Röhrig*, Uitgeverij Flanor, Nijmegen 2014.

Lezingen en wetenschappelijke activiteiten

- Haan, Binne de, 19 juni 2014, Evangelisch-Lutherse Kerk, Groningen, interview Boudewijn J. Smits, Ubbo Emmius-lezing voor RUG-studenten Geschiedenis over de biografie van Loe de Jong.
- Harmsma, Jonne, 20 november, Hannemahuis, gemeentemuseum Harlingen. 'Kind van de crisis? Jeugd als perspectief op de carrière van Jelle Zijlstra'.
- Harmsma, Jonne, 12 december, Stichting Economisch Onderzoek Amsterdam. 'Biografie Jelle Zijlstra'. Themamiddag Nederlands economisch denken.
- Renders, Hans, visitatie Wenen 20-21 maart, Ludwig Boltzmann Biographie Institut.
- Renders, Hans, 14 april Erik Hazelhoff Roelfzema Lezing Amsterdam: 'Een biografie is geen selfie. Autorisatie als keurmerk van rommel', zie voor de gepubliceerde versie <http://www.rug.nl/research/biografie-instituut/hazelhofflezingvrijnederland10-5-2014.pdf>
- Renders, Hans, 15 april beoordeling NWO, reviewer Veniproject.
- Renders, Hans, 24 april Promotor Boudewijn Smits.
- Renders, Hans, Jurylid Erik Hazelhoff Roelfzema Biografieprijs (voor beste Nederlandstalige biografie in 2013).
- Renders, Hans, Jurylid Plutarch Award (voor beste Engelstalige biografie in 2013).
- Renders, Hans, Beoordelaar en lid van commissie NWO Leraren Promotieplaatsen. Leesrapporten plan voor promotie en twee dagen interviews met kandidaten in de laatste ronde.
- Renders, Hans, Panel Biography Theory on the 12th Conference of the European Society for the study of English, 1 september 2014, Košice.
- Renders, Hans, Lid wetenschappelijke adviescommissie *Over professoren. Een halve eeuw psychologie, pedagogiek en sociologie aan de Rijksuniversiteit Groningen*, Koninklijke Van Gorkum, Assen 2014.
- Renders, Hans, Vlaams FBO Postdocbeoordelingen, drie projecten.
- Renders, Hans, Openingsfestival Maand van de Geschiedenis 2014. Huize Doorn: lezing Kranten in Nederland tijdens de Eerste Wereldoorlog, 1 Oktober.
- Renders, Hans, Lid beoordelingscommissie dissertatie A.P. van Langevelde, Biografie C. Veenhof. Theologische Universiteit Kampen, augustus 2014.
- Renders, Hans, Voorzitter bestuur Biografische Portaal, ING Den Haag.
- Renders, Hans, 16 november Torpedo Theater Amsterdam, over biografie.
- Renders, Hans, Lezing 26 november Fryske Akademy i.s.m. Tresoar Leeuwarden.
- Rovers, Eva, 9 januari 2014, perspresentatie CPNB, Openbare Bibliotheek Amsterdam. 'Hoe Boudewijn Büch naar Paaseiland fietste'.

- Rovers, Eva, 12 januari 2014, Museum Gouda. ‘Helene Kröller-Müller en Henri Fantin-Latour’.
- Rovers, Eva, 14 januari 2014, Laren, ‘Helene Kröller-Müller en de doorbraak van moderne kunst’.
- Rovers, Eva, 23 januari 2014, Wassenaar , ‘Helene Kröller-Müller en de doorbraak van moderne kunst’.
- Rovers, Eva, 28 februari 2014, Bilderdijk Museum, VU Amsterdam. ‘Van Bilderdijk tot Büch: de biografie als venster op de geschiedenis’.
- Rovers, Eva, 7 maart 2014, voordracht Boekenbal, Amsterdam. ‘Flessenpost voor Boudewijn Büch’.
- Rovers, Eva, 14 maart 2014, Boekennacht, Bijzondere Collecties UvA, Amsterdam. ‘Boekenkastreiziger Boudewijn Büch’.
- Rovers, Eva, 16 maart 2014, Kröller-Müller Museum, Otterlo. ‘Het museum als biografie van Helene Kröller-Müller’.
- Rovers, Eva, 13 april 2014, CODA Museum Apeldoorn. ‘Helene Kröller-Müller en de doorbraak van moderne kunst’.
- Rovers, Eva, 16 april 2014, Witte Kerk, Baarn. ‘Helene Kröller-Müller en de doorbraak van moderne kunst’.
- Rovers, Eva, 12 mei 2014, Damessociëteit, Baarn. ‘Helene Kröller-Müller en de doorbraak van moderne kunst’.
- Rovers, Eva, 21 mei 2014, ABN-Amro, Laren. ‘De Gulden Boekers: Helene Kröller-Müller als cultureel ondernemer’.
- Rovers, Eva, 24 mei 2014, Logos Festival, De Balie Amsterdam. ‘Boudewijn Büch als briefschrijver’.
- Rovers, Eva, 3 juni 2014, Bussum, ‘Rond de wereld in 160 eilanden’.
- Rovers, Eva, 21 november 2014, symposium Jeugdliteratuur, Jan Campert Stichting/Letterkundig Museum. ‘De astronaut en *De kleine kapitein*’.

- Smits, Boudewijn, vrijdag 7 maart 2014, Vrije Universiteit Amsterdam, ‘Een atheïstische lijdensweg naar een vruchtbare hoogvlakte, het keerpunt in het leven van Loe de Jong’. Lezing op het Symposium over ‘Keerpunten in het leven van mensen: van religieuze bekeringsverhalen tot grote artistieke doorbraken’.
- Smits, Boudewijn, 19 juni 2014 in de Evangelisch-Lutherse Kerk, Groningen. Ubbo Emmius-lezing voor RUG-studenten Geschiedenis over de biografie van Loe de Jong, gevolgd door een interview door Binne de Haan.
- Smits, Boudewijn, 28 november 2014, ING Den Haag, ‘De Jongs verdiensten en zijn Koninkrijk’, workshop presentatie ‘Beloning en financiële wedijver’ voor de jaarvergadering van het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap (KNHG).

2.6 Redacteurschappen en adviescommissies

Binne de Haan was in 2014 redacteur van *Tijdschrift voor Biografie*.

Hans Renders is redacteur van het Vlaams-Nederlandse wetenschappelijke tijdschrift *ZL. Literair-historisch tijdschrift* en hij maakte deel uit van de editorial board van het wetenschappelijke tijdschrift *Quaerendo. A Quarterly Journal from the Low Countries devoted to Manuscripts and printed Books* (Leiden), van het wetenschappelijke tijdschrift *Le Temps des Médias. Revue d'histoire* (Parijs). Hij werd gevraagd als peer reviewer voor NWO, voor de Koninklijke Academie van Wetenschappen in Vlaanderen, Gent, voor German-Israeli Foundation for Scientific Research and Development en voor de wetenschappelijke uitgeverij Routledge.

Renders is gevraagd om te adviseren door Elsevier Academische Enquête, NWO, Onderzoekschool KU Leuven, Stichting Democratie en Media, was lid van het bestuur van de Amerikaanse organisatie Biographers International Organization (BIO) en lid van het Curatorium van Stichting Media Ombudsman Nederland.

Renders is jurylid van de internationale Plutarch Award 2014 van BIO en jurylid van de Erik Hazelhoff Roelfzema Biografieprijs 2014.

Renders is voorzitter van het bestuur van Stichting Innovatie Media en zit in de redactieraad van het Biografisch Portaal en is sinds 20 oktober voorzitter van Stichting Biografisch Portaal. Evenals voorgaande jaren was hij boekcriticus van het radioprogramma voor geschiedenis OVT van de VPRO op zondag.

Eva Rovers was in 2014 bestuurslid (secretaris) Werkgroep Biografie/*Tijdschrift voor Biografie* en lid Raad van Toezicht Museum Boijmans van Beuningen, Rotterdam. Tevens was zij gasthoofdredacteur voor *Tijdschrift voor Biografie*, themanummer Keerpunten 3(2014)1.

Onderwijs en samenwerkingsverbanden

3.1 Onderwijs

Behalve promovendi worden door het Biografie Instituut ook studenten begeleid, die binnen het onderzoeksdomein een afstudeerscriptie schrijven of een onderzoekscollege volgen. De leerstoelgroep Geschiedenis en Theorie van de Biografie verzorgt collegereeksen, zowel voor Bachelor- als Masterstudenten. In het vorige studiejaar is de collegereeks ‘Historical approach to Biography’ ontwikkeld en gegeven, bedoeld voor Masterstudenten van de Faculteit der Letteren.

3.2 Samenwerkingsverbanden

Met de Universiteitsbibliotheek Groningen wordt samengewerkt voor de eerdergenoemde digitaliseringsprojecten.

Met stichting Archief en Documentatiecentrum Nederlandse Gedragwetenschappen, het Nationaal Onderwijsmuseum en het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen is samengewerkt aan de congresbundel *Biografie & Pedagogie*.

3.3 Biografisch Portaal

Het Biografie Instituut werkt samen met enkele andere instellingen met als trekker het Instituut voor Nederlandse Geschiedenis aan een ‘Biografisch Portaal’ van Nederland. Dit portaal (www.biografischportaal.nl) is bedoeld om wetenschappelijk onderzoek te bevorderen door onder meer biografische naslagwerken en bestanden digitaal op internet beschikbaar te maken met biografische informatie over de bewoners van Nederland, van de vroegste tijden tot nu.

Op de website van het Biografisch Portaal van Nederland vindt u wetenschappelijk onderbouwde informatie over steeds meer opmerkelijke Nederlanders uit het verleden (nu ruim 63.000). De gegevens komen uit een groot aantal collecties en naslagwerken. U kunt op alle mogelijke manieren zoeken en uw eigen selecties samenstellen. Het portaal is gratis toegankelijk.

De leveranciers van informatie zijn onder meer:
Biografie Instituut, Centraal Bureau voor Genealogie, Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse Letteren, Huygens ING, Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, Joods Historisch Museum, Koninklijke Bibliotheek, Nationaal Archief, Museum Catharijneconvent, Onderzoekscentrum voor Geschiedenis en Cultuur (OUG), Parlementair Documentatie Centrum, Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie

WWW.BIOGRAFISCHPORTAAL.NL

Suetonius

Aubrey

Boswell

Plutarchus

Stephen

Brantome

Vasari

J.C. Bloem

Jan Campert

F. Domela Nieuwenhuis

Vincent Willem van Gogh

F. Hirschmann

G.J. van Heuven Goedhart

Loe de Jong

Henk Feldmeijer

A. van der Louw

Joseph Kotalla

Anton Krölller

H. Krölller-Müller

Alice Nahon

W. Schermerhorn

Theo van Doesburg

Jelle Zijlstra